

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΧΑΙΤΟΔΟΥΣ

Ἡ φύσις ἡμέραν τινὰ ἔλαβεν ἀπαντας τοὺς πολυτίμους λίθους καὶ δι' αὐτῶν ἐκόσμησε τὸν ἰχθύν, Χαιτόδοντα, τὸ ζῶν τοῦτο κόσμημα τῶν ἀνατολικῶν θαλασσῶν. Τὸ περίβλημα αὐτοῦ ἀποτελεῖ θώρακα λάμποντα ἐκ μαργαριτῶν καὶ ἀδάμαντων. Εἰς τοὺς τροπικούς δὲν ὑπάρχει μῆτε πτηνὸν μῆτε ψυχὴ, ἥτις πρὸς τὸ κάλλος νὰ ἀμιλλᾶται μετὰ τοῦ μικροῦ τούτου Ἀπόλλωνος τῶν ὤκεανῶν.

Ἐπὶ τῶν κυμάτων εἶνε φλόξ, ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἄνθος. Τὸ ἔνδυμά του εἶνε λευκὸν ὡς ἄργυρος καὶ ἐγκατεσπαρμένον διὰ λεπτοτάτων καὶ πλουσιωτάτων χρωμάτων ὑπὸ τοῦ ἐξόχου καλλιτέχνου τοῦ ἡλίου. Κέκτηται πράγματι μυθικὴν λάμψιν, ἥτις ἐκθαμβοῖ τὸ βλέμμα, καταπλήττει τὴν φαντασίαν, εἶνε δ' ἀδύνατον νὰ ἀναπαραστήσῃ ταύτην ἢ γραφίς. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἔνδυμα ἀρμόζει καθ' ὅλα εἰς τὸν χαιτόδοντα· διότι πράγματι δὲν ὑπάρχει σῶμα μᾶλλον εὐσταλές, μᾶλλον χαριτωμένον τοῦ ἰδικοῦ του. Ἀναγνωρίζων οὗτος τὴν καλλονὴν του δὲν ἀποκρύπτει ταύτην καὶ διὰ τοῦτο αἰωρεῖται ὡς φωτεινὴ βολὴ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν κυμάτων ἢ ἐπὶ τοῦ παρακτίου, τοῦ πληττομένου ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων.

Εἰς ἐκάστην κίνησιν τελουμένην μετ' εὐκολίας καὶ χάριτος ἀναλαμβάνει καὶ νέον χρῶμα, μυθικὴν ἀπόχρωσιν· ἐκεῖ φαίνεται ὡς σάπριφος καὶ μετ' ὀλίγον ὡς ἀμείθυτος, ὡς τοπάζιος, ὡς σμάραγδος, ὡς μαργαρίτης, ὡς ἀδάμας. Ἐνίοτε οἱ χαιτόδοντες συνεννοῦνται ἐν τῷ κοιλώματι βράχου τινός. Τότε ἀποτελοῦσι συλλογὴν πολυτίμων λίθων, ὥσαντι ἢ θάλασσα ἐν τῷ ἀποκρῦφῳ τούτῳ μέρει νὰ εἶχε κρῦψει τοὺς ἀδάμαντας τοῦ στέμματός της. Ὁ ὠραῖος χαιτόδους ἀρέσκειται εἰς τὰ παράκτια καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων. Ἐν πλήρει ἡμέρᾳ, λαμπρὸς τοῦ ἡλίου, περιδιαβάζει, παίζει, χαριεντίζεται καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην πρέπει τις νὰ τὸν ἴδῃ καὶ τὸν θαυμάσῃ!

Δὲν εἶνε δ' ἀληθές, ἀρ' ἑτέρου, ὅτι εἰς τὸ βάθος τῶν ἄβυσσων περιορίζονται οἱ δυσμορφότεροι κάτοικοι τῆς θαλάσσης, ὥσάν νὰ ἠσχύοντο διὰ τὸ τερατώδες αὐτῶν.

Τὸ μαλάκιον δὲν ἀποκρύπτει ἐν τῷ ὀστράκῳ τὴν ἀποτρόπαιον αὐτοῦ μορφήν, ὡς οἱ ἀνάπηροι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀποφεύγοντες τὸν κόσμον διαμένουσι πάντοτε ἐν τῷ δωματίῳ αὐτῶν; Τὰ σκότῃ, αἱ ἄβυσσοι, αἱ νύκτες ἀρμόζουσιν εἰς τὰ ἀσχημότερα καὶ ἀποτροπαιότερα ὄντα. Ὁ ἄηρ καὶ ὁ ἥλιος ἀνήκουσιν εἰς τὰς προνομιοῦχους φύσεις, τὰς πλήρεις κάλλους, λαμπρῶς τριχάσεως, στιλβουσῶν φολιδῶν, λαμπρῶν πτερῶν.

Ἐὰν ὁ χαιτόδους ἦτο μόνον ὠραῖος, δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ γίνεταί περὶ αὐτοῦ λόγος. Τὰ προτερήματα ὅμως αὐτοῦ εἶνε ἀνώτερα τῆς εὐμορφίας του, περιεργότερα τοῦ ποικιλοστίκτου ἐνδύματός του. Ἐὰν τὸ περίβλημά του ἐκθαμβοῖ, ἢ εὐφροίει τοὺς εὐχαριστεῖ καὶ ἐκπλήττει ἡμᾶς.

Τὸ στόμα τοῦ παραδόξου τούτου ἰχθύος μακρύνεται ἐν εἴδει σωλήνος, ἐκτάκτου λεπτότητος καὶ θαυμασίου κατασκευῆς. Τὸ στόμα τοῦτο εἶνε συγχρόνως ἀντλία καὶ πυροβόλον. Ὄταν ὁ χαιτόδους ἴδῃ τὴν λείαν του, κητρίνην τινὰ ἢ κυανὴν μυῖαν τῶν τροπικῶν ἐπικαθημένην ἐπὶ τῶν θαλασσίων φυτῶν, πλησιάζει κολυμβῶν μετὰ βραδύτητος λελογισμένης. Ἀμα φθάσῃ εἰς ἀπόστασιν πέντε ἢ ἕξ ποδῶν ἀπὸ τῆς λείας του, ὁ θηρευτὴς ἰχθύς ἵσταται, διευθύνει τὸν αὐλὸν του, καὶ ῥίπτει σταγόνα ὕδατος ἀπὸ τοῦ σωληνώδους στόματός του. Ἡ ὑδάτινος αὕτη σφαῖρα οὐδέποτε ἀστοχεῖ τοῦ σκοποῦ, καὶ ἡ μυῖα πίπτει παραζαλισμένη ἐν τῷ κύματι. Μετ' ὀλίγον καταφθάνει ὁ χαιτόδους, λαμβάνει τὸ ἀσφυκτικὸν θῦμά του καὶ τὸ καταπίνει μετὰ τῆς αὐτῆς λεπτότητος, μεθ' ἧς οἱ τροχιλοὶ ἀπομυζῶσιν ἄνθος ἢ πίνουσι μίαν σταγόνα δρόσου.

Ἐνίοτε ἡ λάμψις τοῦ ἐνδύματός του προδίδει τὴν παρουσίαν του καὶ ἡ μυῖα ἀνίπταται. Ὁ ἰχθύς παρακολουθεῖ ταύτην κολυμβῶν καὶ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος διατηρῶν μόνον τὸ ἄκρον τοῦ ρύγχους του. Αἰφνης σταματᾷ, προσεκτικὸς, ἀκίνητος. Τὰ ὠραῖα αὐτοῦ χρώματα ἠλλαξαν, ἡ λάμψις του ὤχραιοσε. Παρατήρησε τὴν μυῖαν ἐπικαθήσασαν ἐπὶ ἑτέρου φυτοῦ. Θέλει λοιπὸν νὰ ἀποθάνῃ; ῥίπτει ὕδωρ κατ' αὐτῆς· πίπτει, ἀπέθανεν.

Ἡ καταπληκτικὴ αὕτη θήρα παρατηρήθη χιλιάκις καὶ οὐδέποτε ἡ εὐστοχία τοῦ σκοπευτοῦ ἔλαθε.

Αἱ γυναῖκες τῆς Σινικῆς καὶ τῆς Ἰάβας ἀρέσκονται ν' ἀνατρέφωσι χαιτόδοντας ἐντὸς ἀγγείων ἐκ πορσελάνης, οὐ μόνον ἕνεκα τῆς ὠραιότητος τοῦ ἰχθύος, ἀλλὰ κυρίως ἕνεκα τοῦ ἐκτάκτου θεάματος τῆς παρ' αὐτοῦ ἐνεργουμένης σκοποβολῆς. Ἐν τῷ ἀγγεῖῳ ἀληθὴς ἀγὼν πρόκειται. ῥίπτουν μυῖαν προσδεδεμένην εἰς τὸ ἄκρον νήματος, ὁ σκοπευτὴς πάντοτε ἔτοιμος ῥίπτει κατ' αὐτῆς, καὶ πάντοτε ἐπακολουθεῖ θάνατος τοῦ θύματος. Ἐνίοτε ὅμως πέντε ἕξ χαιτόδοντες ῥίπτουσι συγχρόνως κατὰ τοῦ αὐτοῦ θύματος μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας, τὸ ἔντομον πίπτει, ἀγὼν δ' ἐπακολουθεῖ τίς νὰ γίνῃ κύριος αὐτοῦ. Τοιοῦτος εἶνε ὁ ἰχθύς οὗτος τῆς ἄκρας Ἀνατολῆς, ὁ ὠραιότερος ἱππότης καὶ ὁ ἐπιδεξιώτερος σκοπευτὴς τῆς θαλάσσης.

Υπάρχουσιν αἰμοχαρῆ ζῶα παίζοντα μετὰ τῆς λείας αὐτῶν, τινὰ καταξέσχίζουσι ζῶντα τὰ θύματα αὐτῶν. Ὁ χαιτόδους πλύνει τὸ θῦμά του, ὥσάν νὰ ἐροθεῖτο μὴ κόκκος κόνεως κηλιδώση τὸ ὠραῖόν του ἔνδυμα, ὅπερ ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν λάμψιν τοὺς μαργαρίτας καὶ τοὺς ἀδάμαντας.

N. X. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

